

بنام خدا

ضرورت مقاوم سازی ابنیه ی تاریخی پیش از زلزله

رضا ابوئی

دکتری مرمت شهری، استادیار دانشگاه هنر اصفهان

Email Address: r.abouei@au.ac.ir

احمد دانائی نیا

دانشجوی دکتری مرمت ابنیه دانشگاه هنر اصفهان

Email Address: d_danaeinia@kashanu.ac.ir

خلاصه

شاید بتوان فرسودگی ابنیه و زلزله خیزی شهرهای ایران را به عنوان دو چالش اساسی پیش رو در مسیر تداوم حیات ابنیه و بافت های تاریخی کشورمان دانست. هر چند گستردگی بافت های تاریخی و عدم توازن در عرضه ی خدمات به بخش قدیم شهر در قیاس با بخش های نوساز بر ابعاد فرسودگی ها افزوده است. دامنه بحران با توجه به بالا بودن میزان تلفات انسانی در نتیجه ی تمرکز بخش قابل توجهی از اقشار کم درآمد به سکونت در آنها بسیار وسیع است. از همین رو به نظر می رسد مقاوم سازی این فضاها، صرف نظر از ارزش های هنری- معماری نهفته در آنها به یک ضرورت انسانی تبدیل شده است. کلید واژه ها: بافت تاریخی، بحران فرسودگی، مقاوم سازی.

1. مقدمه:

گسترده گی و قدمت بافت های تاریخی در کشورمان، متکی بودن بخش قابل توجهی از منابع مالی بخش مرمت به نهادهای دولتی و کمبود نیروی انسانی متخصص، بخش های تاریخی شهرها را آسیب پذیر ساخته و سکونت در آنها را با ریسک پذیری بالایی همراه نموده است.

این عوامل و چالش ها زمینه ی بروز فجایع انسانی نگران کننده ای را مشابه آنچه که در طبرس، رودبار، منجیل و بم حادث شد در ذهن متصور می سازد. در بخش اجرایی نیز علیرغم تلاش دولت، مجموعه ی اقدامات جوابگوی گستردگی موضوع نیست؛ در نتیجه هسته ی قدیمی شهرها به لحاظ دارا نبودن ابزار کافی برای ادامه حیات، توانایی لازم جهت پاسخگویی به نیازهای تازه شکل گرفته ساکنین را نداشته و به بافت هایی کم توان بدل گشته اند.

در راستای تحقق موضوع مقاوم سازی، اختلاف فکری موجود میان متخصصین به ابعاد موضوع دامن زده است. این تکرر فکری، عموماً چالش میان 2 رویکرد است:

1. لزوم مقاوم سازی ابنیه ی تاریخی و به تعبیری "چرایی" آن ؟
 2. نحوه ی اقدام و به تعبیری "چگونگی" حفاظت ؟
- عده ای مقاوم سازی ابنیه تاریخی را اقدامی عبث خوانده و در نهایت به حفاظت و مرمت بناهای یادمانی¹ خاص رضایت داده و حفاظت از بقیه آثار را امری باطل، دست نیافتنی و هزینه بردار می دانند و در مقابل گروهی مرمت و استحکام بخشی آنها را امری غیر قابل انکار دانسته و صرفاً بر سر چگونگی عمل به اجماع نرسیده اند. یافتن پاسخی منطقی به این دو سوال، در تبیین موضوع کمک قابل توجهی خواهد نمود.

2. ضرورت طرح مساله:

¹ -Monumental Building